

Forfatter: Knudsen-Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra Folk

Citation: Knudsen-Hjortø, Knud: "Folk", i Knudsen-Hjortø, Knud: *Folk*, 1903, s. 25. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hjort_03-shoot-idm140364984894848.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Folk

Hørslev stod og så ud ad vinduet, mens han nok en gang gennemgik byen i tankerne. Så huskede han på eleverne, og han gik op på katedret og holdt et foredrag om virkelighedsskildring i dansk litteratur. Begyndte med Holberg. Den mand, der kaldes den danske litteraturs fader, han foragtede fantasteri og kendte intet andet forbillede for sin digtning end det virkelige liv, og han hade i »Erasmus Montanus« vist, hvor værdiløst det menneske er, som lever uden for det virkelige liv, og han kom flere gange tilbage til det æmne. Og Holbergs samtid forstod ham og beundrede ham, men den næste slægt søgte op i luften til fantasteriet, for det er en underlig svaghed ved menneskene, at de ikke ret længe ad gangen kan holde det ud nede ved jorden, de skal til værs, og dær er det netop, at det altid ender galt. Det blev Wessels sag atter at hale dem et stykke nedad mod den sunde fornuft, der står på jorden og tit må døje megen foragt af oppustede drømme-balloner, der svæver omkring i noget, som med et rosende udtryk kaldes æteren, men alligevel ender det altid med et tarveligt neddump på den foragtede jord. Vi ser derefter virkeligheden blie genskabt i overnaturlig størrelse af Oehenschläger, men i hvilken retning vil udviklingen gå, nærmere imod livet og naturen eller bort fra dem? Dær kommer Ingemann. I ham samler sig som i en byld, hele romantikkens had til virkeligheden; han har lukket øjnene og stoppet ørene og maser fuldstændig lovløst omkring i et næsten lufttomt rum; han er nået højt, kan man sige. Først på sine gamle dage har han set — det som man kalder set — en kornmark, en snegl, fugle, blomster og ganske enkelte andre ting. Den vej går udviklingen: op i det blå; næsten ingen holder igen. Christian Winther kender naturen, det er en stor ting, men han aner næsten intet om menneskene; Paludan-Müller skal derimod være menneskekender i realistisk forstand, men han befandt sig øjensynlig bedst i højden 26 — og i dybden, en dybde, som ret ofte forekommer os temmelig fladbundet. Og hvad det realistiske angår, så må vi lægge mærke til, at han foragtede virkeligheden. Foragt har inspireret ham »Adam Homo«; man har indtrykket af, at han skildrede sin helt så nøje for bedre at få lejlighed til at håne ham. Alt, hvad der er nogenlunde levende i »Adam Homo«, det er foragteligt; de sympatetiske personer er livløse. Men den sande realist foragter ikke realiteten; Paludan-Müller er intet andet end et romantisk overmenneske, der står på poesians bjærg — i tanken i alt fald — og kaster et hånligt blik ned på virkeligheden.